

Växtråd från Zetas finsmakarens trädgård

Gör så här med

SPARRIS

Sparris *Asparagus officinalis* är en vacker och robust köksväxt som kan ge skörd under många år. Till husbehov är det lagom med ca 10–15 plantor. För några primörstänglar och det vackra bladverkets skull kan man givetvis ha färre.

Varje år växer det ut skott från plantans rotstock och det är dessa skott man skördar. De kvarlämnade skotten växer upp till ca 100 cm höga ”buskar” med skira blad.

Sparris är skildkönad dvs har hon- och hanplantor. Honplantorna får vackra röda bär på hösten.

Det finns både vit och grön sparris. Den vita är blekt genom att man kupar upp jord över skotten.

Vissa sorter passar bäst som blekta, andra kan

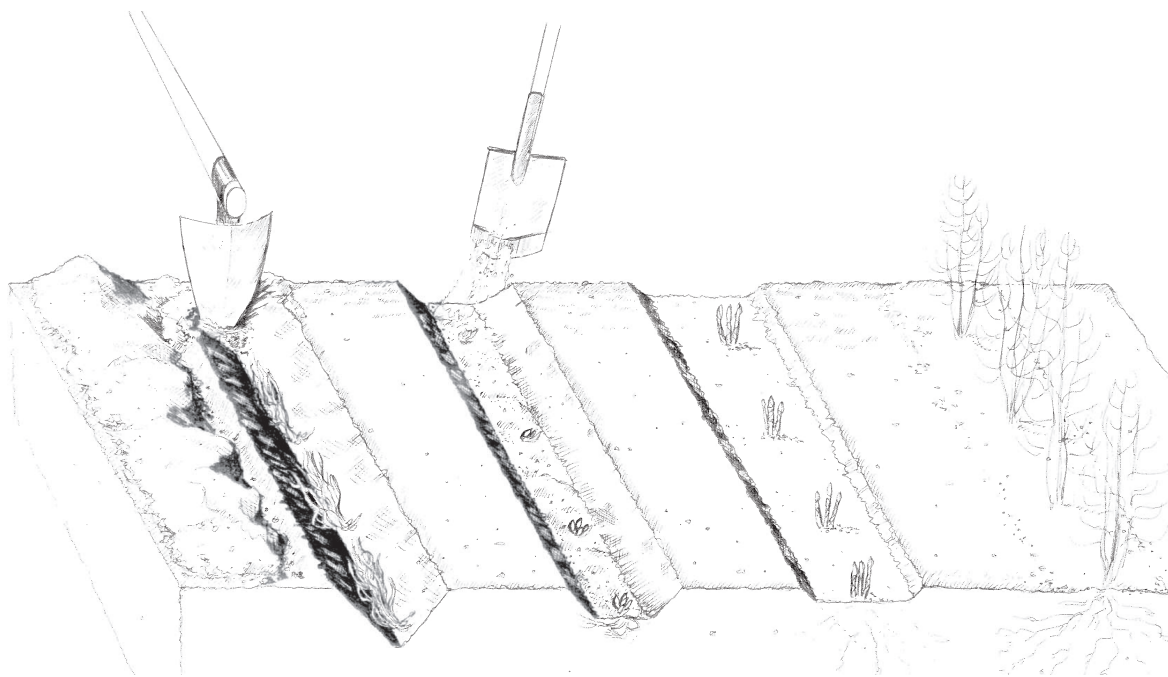
odlas både som grön och vit sparris. Det här växtrådet handlar om grön sparris!

VÄXTPLATS OCH JORD

Sparris trivs i öppet, soligt läge på djup, ogräsfri, mull- och sandhaltig jord med normalt pH-värde (6–7). Den klarar att växa i lerjord men trivs inte lika bra och skotten blir tunnare.

Sparris tycker om värme men övervintrar och klarar sig bra även i kallt klimat. Plantorna är dock känsliga för vårfrost och stänglarna bör täckas om det blir minusgrader.

Planera noga var i trädgården som sparrisodlingen ska ligga. Sparrisplantor tycker inte om att bli flyttade!

Sparris planteras i fåror som är 15 cm djupa och 20 cm vida. Lägg plantorna på rad och täck med jord. Fyll på jord allteftersom skotten växer. De skott som inte skördas växer upp till en skir häck.

PLANTINKÖP

Rambo är en robust sort med han- och honplanter. Köp så stora plantor som möjligt. Vi säljer endast inkrukade plantor men barrotade plantor (nakna rötter) förekommer också.

Om sparrisen inte kan planteras direkt så förvara de inkrukade plantorna utomhus. Vid risk för frost bör de tas in.

Barrotade plantor ska förvaras svalt (gärna 6°) och mörkt t ex på ett garage- eller förråds-golv. Lite torvmull eller torr plantjord över är bra men inte nödvändigt. Tror man att det dröjer länge till planteringen kan man sätta dem i jord i 2–3 liters krukor. Barrotade plantor kan vitaliseras genom att man lägger dem i ljummet vatten någon timme direkt före utplanteringen.

Sparrisplantor är tåliga och skulle något skott brytas av eller frysa bort före planteringen så innebär det bara att plantan försenas något i sin utveckling.

PLANTERING

Sätt plantorna i april–juni när jorden börjar bli varm. Gräv och förbättra jorden ned till ett djup av 30–50 cm. Blanda den befintliga jorden med komposterad kogödsel eller näringsrik kompost så att den blir mullrik och lucker. Denna jordförbättring kan man med fördel göra redan året före plantering.

Planteringsfåran ska vara 15–16 cm djup och så bred att rötterna kan sträckas ut som solfjädrar, ca 20 cm. Har man bara ett fåtal plantor kan man göra gropar till dem.

Vattna igenom krukorna några timmar före plantering. Tag plantan ur krukans och räta ut rötterna försiktigt åt ett håll. Var rädd om rötterna och klipp inte av dem förutom om det är någon del som brutits. Placera plantorna liggande på rad i fåran. Alternativt planteras hela jordklumpen så att ovanytan på jorden kommer ca 15 cm under markytan.

Täck plantorna med 6–8 cm jord och vattna igenom jorden rejält. Fyll på mera jord efterhand under sommaren, allteftersom skotten skjuter upp.

Lagom avstånd mellan rader är 1–1,5 m och mellan plantor 25–40 cm, dvs två till tre plantor per kvadratmeter. Mellan en sparrisrad och en gräsmattskant eller t ex ett staket räcker 50–75 cm.

SKÖTSEL

Vattna ungefär 1 gång i veckan under första sommaren, om den blir torr. Rötterna går mycket djupt ned i jorden så efter planteringsåret är bevattning sällan nödvändig utom vid långvarig torka. Dock är extra vatten ofta fördelaktigt.

Grön sparris ska inte kupas utan odlas på plan mark.

Sparris behöver mycket näring. Gödsla varje år med 0,5 kg fullgödselmedel (NPK) eller t ex 2 kg hönsgödsel per tio m². Gödsla efter att skörden avslutats (under planteringsåret gödslas runt midsommar).

Håll efter ogräs. Det konkurrerar med sparrisplantorna och minskar skörden.

Sent på hösten när blasten vissnat ned helt skär man av den så nära marken som möjligt (undvik ”stabbar”). Lagg blasten i komposten.

SKÖRD

Samma år som planteringen behöver plantorna växa till sig och ingeting ska skördas. Nästa år kan man skörda några skott per planta. Året därpå kan man skörda hela maj månad och åren därefter till midsommar – aldrig längre. Plantorna måste gå upp med gröna plymer och hämta kraft till nästa säsong. I gengäld kan man skörda färska, fräscha sparris-skott under tio–femton år, kanske längre.

Under skördeperioden tar man alla skott, även klena. Skär eller bryt av dem vid markytan när de är 20–25 cm långa, innan knopparna öppnas.

Mer information om sparris hittar du hos *Österlen Sparris* på www.sparris.se